

Peter Wolf

Egy kép, ami körbejárja a világot

– a schönstatti Mária-kép
(1915–2015)

A mű eredeti címe:
Ein Bild geht um die Welt
1915-2015 Schönstätter Marienbild © 2015,
Schönstatt-Verlag

írta: Peter Wolf
Layout: Hanna Grabowska
Borítókép: Michael Fuchs, Lisa Kräftner
Fotók: Archiv Office 2014

Fordította: Schumicky Ildikó
Lektor és anyanyelvi lektor: Soós Zsuzsanna
Szöveget gondozta: Bodó Márton
Tördelte az eredeti felhasználásával: Heiszer Erika

Családok a Családért Egyesület
Óbudavár, 2022

Tartalom

1	Előszó	5
2	A schönstatti Mária-kép száz éve	7
3	Egy freiburgi zsidó boltjából	10
4	A kép festője	16
5	A Mária-kép új címe	19
6	Érdekes alternatívák	25
7	Egy kép, amely imádságra indít	29
8	Az MTA-kép, ahogy azt Kentenich atya szemlélte	37

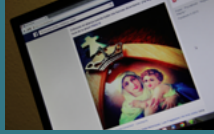
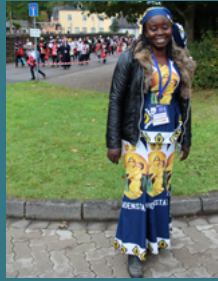
Előszó

2014-ben ünnepelte a Schönstatt mozgalom alapításának 100 éves jubileumát. A Mária-képpel való felvonulást a szentélyből az arénába, majd vissza a szentélybe, valamint a szeretetszövetség megújítását a legtöbb ember az esemény csúcspontjának élte meg. A Schönstatt mozgalom kezdetén a Mihály kápolnácskában még nem volt Mária-kép. A ma már az egész világon ismert schönstatti Mária-kép csak fél évvel később érkezett a kápolnába, amely a Schönstatt mozgalom alapításának helyévé vált október 18-án.

Talán az is érdekes, honnan származik a kép, hogyan került Schönstattba és vált kegyképpé. E kérdéseknek akarok utánajárni ebben a könyvecskében. Szívből köszönetet mondok mindazoknak, akik segítettek ebben, nevezetesen P. Heinrich Hugnak és Prof. P. Joachim Schmedlnek, valamint Sr. M. Pia Buesge-nek és Sr. M. Doria Schlikmann-nak. Utóbbinak köszönöm a Palottinusok Főiskolájának könyvtárából származó szövegeket és a Mária nővérek archív anyagait. Köszönetem illeti Hanna Grabowska asszonyt is a Schönstatti Asszonyok Intézetéből a könyv borítójának megtervezéséért és kialakításáért, valamint Mariéle Mierswa nővért a Schönstatt Kiadótól a könyv kinyomtatásáért és forgalomba hozataláért.

Berg Moriah, 2015. 01. 22.

Peter Wolf

Talán ismerik az örökzöld melódiát: „Egy dal körbejárja a világot, egy dal, melyet szerettek.” Úgy zeng bennem ez a dallam, hogy szeretem gyakran dúdolgatni és énekelni magamban. Alkalomadtán más szöveggel: „Egy kép körbejárja a világot, egy kép, melyet szeretek.” És közben arra a Szűzanya-képre gondolok, amelyet a schönstatti szentélyből ismerek.

A schönstatti Mária-kép száz éve

„Egy kép, ami körbejárja a világot” – ezen a címen szeretnék erről a képről mesélni, amely az elmúlt száz évben csakugyan körbejárta a világot, a Rajna-menti Vallendar schönstatti kegykápolnából elindulva. A növekvő Schönsstatt mozgalommal együtt lassanként az egész világon elterjedt. Ahogyan jöttek az emberek, akik a Schönsstatt mozgalommal megismerkedtek, magukkal vitték a Szűzanyának ezt a képét, melyet a schönstatti szentélyből ismertek. Sokan medálként hordták a nyakukban, mások a rózsafüzérükre kötötték. A Mária-nővérek mint képmást hordták a brossukon jelvényként mindenfelé, ahol csak feltűntek vagy szolgáltak. A családok ezzel a képpel díszítették otthonaikat. Az utóbbi években néhányan ezt a helyet kibővítették, és a Szűzanyának „háziszentélyt” rendeztek be. Időközben a föld minden részén felépült a schönstatti szentély élethű másolata, amelynek oltára fölé ezt a képet függesztették.

Brazíliában Joao Pozzobon diakónus a képet emberek ezreinek vitte el, hogy megismertesse vele őket. Elvitte a Szűzanya képét az emberekhez, és arra hívta meg őket, hogy imádkozzanak. Arra buzdította őket, hogy hozzanak létre köröket, és ezekben a körökben a Szűzanya képét rendszeresen adják tovább egymásnak. Azóta több mint 200 000 kép kelt útra, mintegy 100 nemzet körében, melyek ily módon rendszeresen több millió embert érnek el.

Valóban, így igaz: egy kép körbejárja a világot. A szépségtatti Mária-kép időközben a világ egyik legismertebb Mária-képévé vált, ahogyan azt a Google is mutatja, hiszen ha beírjuk a keresőbe a „Mária-kép” szót, akkor ez a kép kétszer is felbukkan a hét legismertebb Mária-kép között. (Azért ez sajnos nem teljesen igaz. Ha németül írom be, akkor azért viszonylag az elsők közt megjelenik. ford. megj.)

Az elmúlt évben (2014) a Schönstatt mozgalom fennállásának századik évfordulóját ünnepelte nagy nemzetközi részvétel mellett. Joseph Kentenich atya 1914 áprilisában a palottinusok Vallendar melletti schönstatti kollégiumában fiatal diákokkal megalapított egy Mária-kongregációt, és a nyár folyamán megkapták a régi Schönstatt-kolostor kicsi Szent Mihály-kápolnáját, hogy az lehessen az újonnan alapított kongregáció kápolnája és gyülekezőhelye. Az akkori provinciális, Michael Kolb atya erre rendbe hozatta a kápolnát, és rendelkezésükre bocsátotta. A szünidő utáni első összejövetel alkalmával, október 18-án Kentenich atya a diákoknak ebben a kápolnában tartott egy beszédet, amit a mai napig a Schönstatt mozgalom alapítóleveleként tartunk számon.

Egy freiburgi zsidó boltjából

Ebben az időben a temető öreg kápolnájában még nem volt Mária-kép. Más temetők kápolnáihoz hasonlóan ez is Szent Mihály arkangyalnak volt szentelve. A provinciális atya a felújítás alkalmából adományozott egy szobrot, mely az arkangyalt ábrázolta, és azt a kápolna közepén felállíttatta. A fiatalokban azonban hamarosan megszületett a vágy, hogy kápolnájukban a Szűzanyát valamilyen formában megjelenítsék, mert végül is büszkéek voltak arra, hogy ők egy Mária-kongregáció tagjai, mint ahogyan az akkoriban sok más egyetemen is szokás volt.

Kentenich atya így mesél erről 1963. január 8-án a milwaukee-i hétfői előadások egyikén: „A fiaink közül az egyik, Bezoldnak hívták... Voltak neki akkoriban, nem mondanám, hogy kapcsolatai, hanem az otthonának szomszédságában élt von Oer bárókisasszony. És ahogy ez a fiataloknál lenni szokott, amikor úgy lelkesednek valamiért – hisz olyan szépen megfestette a Szeplőtelen, nem igaz? –, elhatározta a fiú, ír neki, hogy fessen nekünk egy képet. A fiú ugyan megírta a levelet, de természetesen sose lett feladva. Az ugyanis fent, a rektor asztalán maradt.” Mert akkoriban egy kollégiumban az ifjak leveleit még ellenőrizték.

Aztán még egy második kísérletre is sor került, melyről Kentenich atya a következőket mondta: „És akkor (képebe került) egy kilépett jezsuita, Huggle-nak hívták, aki mindig mellettem ült az asztalnál. És ahogyan az lenni szokott, társalgásunk során persze a Mária-képről kezdtünk beszélgetni, s akkor ő azt mondta, hogy ő továbbsegíthetne bennünket, ugyanis Freiburgban egy régiségkereskedésben talált egy nagyon szép Mária-képet. Ekkor arra kértem, küldje el nekem. Aztán ki akartam fizetni. Ha jól emlékszem, 23 márkába s néhány pfenningbe került. De ezt ő természetesen nem akarta elfogadni.”¹

Ez a régiségbolt a Herrenstrassén volt, mintegy kétszáz méterre a freiburgi székesegyháztól, ezen a részen vannak ma a 'Novum' üzletei. Freiburg régi térképein, me-

¹ Heinrich M. Hug, Weltgeschichte eines Heiligtum (Egy szentély világtörténelme), Vergangenheit einholen (Pótolni a múltat), 56. o.

lyek még a város II. világháborúban történt lerombolása előtt készültek, fel volt tüntetve ez a bolt, amint arról a Freiburgban töltött időben én is meggyőződhettem.

Huggle úr a képet vonattal küldte Schönstattba, ahová a vallendari pályaudvarra nagypénteken, 1915. április 2-án meg is érkezett. Peter Schulte így beszél erről egy előadásán, mely 1955. december 8-án a palottinusok főiskoláján hangzott el: „A rektor atya kérésére a diákotthonban lakó két kertész, Joseph Viedenz testvér és Christian Müller testvér a ládát a képpel 1915 nagypéntekén egy kis kocsin hozta el az állomásról. Mint később Viedenz testvér elmesélte, nem volt könnyű elérni, hogy a hivatalnok a ládát kiadja, mert aznap állami, bár nem egyházi ünnep volt, mely napon csomagokat nem adtak ki, ám Viedenz testvér állhatatosságának köszönhetően, hosszas tárgyalást és sok jó szót követően, mégis sikerült a ládát megkapni. Így a képet 1915. április 19-én a Congregatio Maior alapításának évfordulóján a kápolna falára akaszthatták.”² E szöveg másolatán az „1915. április 19-i” dátum helyett sajátos módon a „fehér vasárnapot” tüntették fel, ami alapján azt feltételezték, hogy a képet április 11-én hozhatták a Szentélybe. Ezen a napon a kongregáció archívuma szerint ünnep volt, mely alkalommal sokakat felvettek a kongregációba. De a képről nem esik szó. Kentenich atya egy, a kongregáció prefektusának írt levelében szintén nem az ünneppel kapcsolatban tesz említést a képről, hanem csak később és új időpont megadásával („éppen május eleje óta...”): „A mi kápolnács-

² A palottinus rend vallendari főiskolájának archívuma 4°Z-Schul1.

kánk mind méltóbb alakot ölt. Éppen május eleje óta van egy szép oltárképünk, melyet Huggle úrtól kaptunk (Anya gyermekével). Itt, a kápolnában szeretnénk Mária egészen különleges áldását kérni minden hűségés fiára. Idén májusban ez kell, hogy legyen egyik fő feladatunk.”³

A schönstatti „Öreg Házról” naplószerűen írt krónikában feljegyezték, hogy az alapító 1940. április 19-re, az MTA-kép megérkezésének emlékére ünnepséget tervezett. A bejegyzés így szól: „Április 19.: jubileum a kápolnácskában! A délelőtti folyamán a sekrestyében megtudtuk, hogy ma 25 éve érkezett az MTA-kép a kápolnába. Ezt a jubileumot meg kellett ünnepelni! A kápolnácska belsejét hamar ünnepi díszbe öltöztették: új oltárszegély és új szőnyegek, és az Istenanya aranykoronája. Az atya 16:30 órakor közös családi ájtatosságot tartott.”⁴ Kantenich atyánk 1940. április 21-én egy előadásában, a múltra visszatekintve a következőket mondta: „Gondoljunk most a múlt hétre és a most kezdődő hétre. A múlt héten volt április 19-e, a mi MTA-képünk jubileuma.” A lábjegyzetben még ez a megjegyzés áll: „Az MTA-kép 1915. április 19-én érkezett az Összentélybe, 1940 tehát ennek az eseménynek 25 éves jubileuma volt.”

³ A levél teljes tartalmát idézi: Dorothea Schlickmann, Sorsdöntő évek, Josef Kantenich atya pappá szentelésétől a schönstatti évekig, Vallendar, 2014. 655.

⁴ Lásd: a Mária-nővérek archívuma.

Kentenich atya minderre így emlékezik: „A kép ugyan senkinek sem tetszett, de minthogy másik nem volt, felakasztottuk a Szentélyben.” Szent Mihály szobrát középről oldalra helyeztük. Csináltattunk neki egy kis emelvényt, így a kápolnában maradhatott. A schönstatti Ősszentélyben a mai napig a freiburgi régiségboltban vásárolt kép van.⁵

⁵ Vö.: Heinrich M. Hug, Weltgeschichte eines Heiligtum, Vergangenheit einholen, 61. o.

A Mária-képet egy olasz festő, az 1835-ben született Luigi Croscio festette, aki Torinóban dolgozott. Születési helye a Torinótól keletre található Acqui Terme üdülőhely, halálának napja pedig 1916. január 15.

A kép festője

A festő művészetet tanult az Albertina di Belle Arte Torino Akadémián, mely a 19. század 50-es éveiben még a piemonti körzet egyik művészeti főiskolája volt. A képet magát a századforduló előtt két évvel, 1898-ban festette, és a „Refugium Peccatorum” – „A bűnösök menedéke” címet adta neki. A kép nyomtatásának jogát az olasz művész 1989. október 10-én a Gebrüder Künzli svájci cégre ruházta át, mellyel egyébként szorosan együtt is működött. Egy későbbi perben bizonyítást nyert, hogy az olasz művész e Mária-kép megalkotásakor egyik lányát festette meg.⁶

A svájci Künzli cég a képről számos nyomatot készített, úgyhogy a kép hamarosan igen elterjedt, és ilyen korai nyomatokkal Schönstatton kívül is lehet találkozni. Így a Mária-nővérek, amikor először Dél-Afrikában tevékenykedtek, újra meg újra találkoztak a képpel, s úgy érezték, hogy a Szűzanya már megelőzte őket. E képek azonban olyan nyomatok voltak, melyek ugyanerre a svájci cégre vezethetők vissza, akárcsak a freiburgi régiségboltban

⁶ Vö.: Michael Savage, Regnum 2009. május, amely Luigi Crosioról további részleteket tartalmaz.)

talált nyomat 1915 tavaszán. Évekkel később a svájci provincia Mária-nővéreinek sikerült Luigi Crosio eredeti festményét megszerezni. Ám azt az Ősszentély képével nem cserélték ki. Az jelenleg a Mária-nővérek archívumában található.

Amikor a freiburgi Schönstatt-család a „hivatás Szentélyét” építette, és a fénykeretet kialakította, dokumentálni akarták azt a tényt, hogy a schönstatti Mária-kép Freiburgból származik. Ezért a kereten bal oldalt alul az áll: „Schönstatt 1914”, a jobb oldalon pedig ez: „Freiburg 1915”.

Később a schönstatti Mária-kép új címet kapott, s nem maradt meg az az eredeti címe, melyet a művész a festményének adott: „Refugium Peccatorum” – „A bűnösök menedéke”.

A Mária-kép új címe

A Kantenich atyát körülvevő fiatalemberek, vele együtt új címet adtak a képnek. A következőt választották: „Háromszor Csodálatos Anya”, latinul: „Mater Ter Admirabilis”. Hogyan találták ki ezt a nevet, hogy jutottak arra a gondolatra, hogy a képnek egyszerűen más nevet adjanak? Kantenich atya a körülötte lévő fiatalembereknek már nagyon korán, az alapítás idején kezükbe adta egy jezsuita könyvét. Ez a könyv Jakob Rem jezsuita atya élettörténetéről szólt, aki a híres ingolstadti egyetemen 1595-ben a Colloquium Marianumot alapította. Ebből a tehetséges ifjabból álló körből, mely akkoriban a Szűzanya köré gyűlt, nagyon sok hivatás született, akik a bajor és délnémet térségben az egyházat újra meghatározó szerephez juttatták. Ebben a körben a lelkipásztor, Rem atya vetette fel a kérdést, mi lenne az a megszólitás, amit maga Mária a legkedvesebbnek tartana.

Összejöveteleiken gyakran imádkozták a lorettoi litániát, melyben olyan sok címmel illetjük Máriát. Amikor egyszer így együtt voltak és imádkoztak, spirituálisuk, Jakob Rem atya éppen arról elmélkedett: „Mi is a Te legkedve-

sebb megszólításod?” És ekkor meglepő módon megállt a „Csodálatos Anya” megszólításnál, és a Szűzanyát valahogy egészen közel érezte magához, úgyhogy ennél a megszólításnál megakadt, és még egyszer megismételte, majd még egyszer. Háromszor imádkozta elő, hogy „Csodálatos Anya”. Ekkor megkérdezték tőle, mi történt veled, hogy a megszólítást megismételte. Erre ő elmesélte az élményét. Az elkövetkező időkben ezeknek a diákoknak és ennek az atyának az a szokása alakult ki, hogy ezt a megszólítást: „Csodálatos Anya, könyörögj értünk!”, háromszor megismételték. A háromszori ismétlés által akarták a litánia közben is a Szűzanya számukra legkevesebb címét kiemelni. Idővel ez a megszólítás alkalmasint terjengőssé vált, ezért a „Csodálatos Anya” háromszori megismétlése helyett a „Háromszor Csodálatos Anya” megszólítást kezdték használni. Nos, így jött létre a kép címe: „Háromszor Csodálatos Anya”.

A Schönstatti Kollégium Mária-kongregációja Kentenich atya vezetésével ezt a megszólítást az Ingotstadi Colloquium Marianum történetéből vette át. Ez a megszólítás pedig egyenesen programmá vált, amikor a Kentenich atya körül tömörülő diákok magukévá tették a gondolatot, ahogy azt az Ingotstadi Kongregációhoz hasonlóan a köztudatban és az egyházban elterjesszék. Arról álmodtak, hogy kongregációjukból egyszer valami hasonló indul el, mint annak idején Ingotstadtól. Arra gondoltak, hogy ki kell alakulnia egy „Ingotstadt Schönstatti párhuzamnak”. Ez lett a fedőnevük. S hogy ezt a kí-

vülállók ne nagyon kifogásolják, az ingolstadti⁷ Szűzanya címét egyszerűen átvették, és így kezdték tisztelni a Szűzanyát.

A schönstatti Mária-kép titulusanak legkorábbi bizonyítéka a kongregáció egy ismeretlen diákjának Kentenich atyához címzett „szünidei leveléből” származik, mely 1915. április 21-én kelt: „Kegyelmességed pedig bizonyára majd azt kérdezi: »Mit tett ő vajon apostolként?« Nos, én még semmi rendkívülit nem cselekedtem; ám tudom, Ön ezt nem is várja el. Eddig elértem, hogy a testvéreim térdelve elmondják az esti imát, és megtanítottam őket arra, mennyire fontos az, hogy esténként felindítsák a teljes bűnbánatot, s meséltem nekik a Háromszor Csodálatos Anyáról. Kérem Kegyelmességed, ha lehetséges, küldjön nekem egy imát a Háromszor Csodálatos Anyához, melyet lassanként majd meg is tanulunk, és biztos vagyok abban, hogy az imát egész életünkben ismételtetni fogjuk, és utódainkat, barátainkat is magával ragadja majd.

Keresztapámnak egy éve rossz a lába, már négyszer felválták. Még nagyon fiatal (kb. 35 éves, a gyalogos tüzéségnél szolgált), gondolhatja hát, milyen türelmetlenül

⁷ **Ingolstadt:** város Bajorországban. – II. Pius p. (ur. 1458–64) által 1459: megerősített egyeteme a 16. sz.: a ném. katolicizmus egyik fő erőssége. 1588–1773: jezsuiták vezették, 1826: Münchenbe helyezték át. →Eck Johannes, Canisius Szt→Péter- ~ban számos magyar főrangú ifjú tanult, akik később a *Regnum Marianum* barokk államelméletének kidolgozásához is hozzájárultak. Különösen jelentős az ~ban működő egy. Mária-kongr. *Mater admirabilis*-képe, a S. Maria Maggiore-baz. kegyképének másolata, melynek filiái ausztriai és mo-i tp-okban hamarosan kialakultak. (Magyar Katolikus Lexikon)

viseli fájdalmát, noha már egy kicsit jobban érzi magát. Meséltem neki a Háromszor Csodálatos Anyáról, és azt mondtam neki: »Miért ne segíthetne Ő rajtad is? Hiszen Ő a te Anyád is, stb.« Végül megígérte nekem, hogy »Ha meggyógyulok, egy emléktáblát fogok felakasztani a kongregáció kápolnájában.« A gyermekeinek már a MTA-hoz kell imádkozniuk, s ebben én is szívesen segítek nekik. Ha kérhetem, Atyám is segítsen nekem minden lehetséges módon ebben...”⁸ Kentenich atya az új címről 1915. június 19-én a kongregáció fiatal prefektusának, a freiburgi érsekségből származó Josef Fischernek a következőket írta: „Akárhogy is van, erősen hiszem, hogy a mi kedves jó mennyei Anyánk minden társunkat, akinek valóban hivatása van, minden látszólagos akadály ellenére elvezeti a célhoz. Mater ter admirabilisnak – Háromszor Csodálatos Anyának kereszteltük el. E címen tiszteljük őt a jövőben kongregációnk kápolnácskájában. Mert kétségkívül megmutatkozott csodálatos volta katonatársainkon, és nem utolsó sorban Önön; s megmutatkozott rajtunk, érdemteleneken.

„Isten áldja meg kongregációjukat, bárcsak tovább növekedne – írta nekem a *Mi zászlónk* szerkesztője tegnapelőtt. ... De ha egyszer öt-hat diákunk lelki vezetőjeként ki akarnék pakolni, akkor megérthetné, mit is jelen a Háromszor Csodálatos Anya cím.”⁹

⁸ Nyomtatásban az MTA 4. évfolyama 9/10. füzetének 69. o., 1919. 07. 30-án.

⁹ Idézi: Dorothea M. Schlickmann, uott, 658. o.

A „Háromszor Csodálatos Anya” vagy latinul „Mater Ter Amirabilis” cím kezdettől fogva a Schönstatt Mozgalom programjának a jelszava volt. Mögötte az a nagy remény bújt meg, hogy a Szűzanya innen valóban áldásosan fog tevékenykedni, s hogy ebből a kis kápolnából egyszer tényleg valami nagy dolog indul majd ki. E mögött nem csupán egy jámbor túlzás rejtőzik, ahogyan azt a későbbiekben a schöstattiakra alkalomadtán ráfogták.

Így kapta a Freiburgból Schönstattba került Mária-kép a mai nevét. A Schönstatt Mozgalomban sokaknak egyenesen magától értetődő, hogy egyszerűen csak MTA-képről beszélnek, melyek a latin megszólítás első betűit jelentik. Aki ezt a történetet nem ismeri, először egyáltalán nem tudja, miről is van szó.

Egyébként a freiburgi képnek, amely mára elterjedt az egész világon, mindenképpen volt versenytársa. Az első lehetőségéről már volt szó: a von Oer bárókisasszony festette Szeplőtelen képét már a fiatal Bezold is szeretne volna megszerezni, de hála Istennek ez nem sikerült neki, mert levele a postaellenőrzés során elakadt. A freiburgi egyetem könyvtárában alkalmam adódott arra, hogy a fentnevezett von Oer bárókisasszony festményét megnézzem, és stílusával megismerkedjem. Csak annyit mondhatok, hogy nagyon boldog vagyok, hogy ez a kép nem került fel a vonatra. Nem tudom elképzelni, hogy ezt a képet Latin-Amerikában vagy Indiában elfogadnák. Ezzel a képpel Schönstattnak aligha lett volna esélye arra, hogy nemzetközi mozgalommá váljék.

Érdekes alternatívák

Ezen kívül Schönstattban az ún. „Öreg Ház” refektóriumában is volt egy tiszteltreméltó, szép Mária-kép. E kép annak az ismert római „Salus populi romani” (A római népek üdvössége) képnek másolata, amely a Santa Maria Maggiore bazilikában látható, s melyet az ingolstadti jezsuiták oly nagyon tiszteltek, s mely a bajor térségben igen elterjedt. Loyolai Ignác adta ezt az első jezsuitáknak, akiket Németországba küldött. Ezzel a képpel például az eichstätti dómban találkozhatunk. Az ottani szemináriumi templomban ennek a képnek egy a barokk korból származó másolata alatt ez a cím is megtalálható: „Há-

romszor Csodálatos Anya”, vagyis a Jacob Rem Colloquium Marianuma által használt megszólítás.

Aztán volt még egy kép, amely a schönstatti palottinus diákok és spirituálisuk szívéhez igen közel állt: a kép, melyet Palotti Szent Vince valamennyi Mária-kép közül a legjobban szeretett, és valamennyi rendtársának figyelmébe ajánlott. Ez egy nagyon kedves kép Rómából, melynek címe: „Mater divini amoris” – „Az isteni szeretet anyja”. Ennek egy másolata függött a schönstatti palottinusok betegszobájában, és Kentenich atya ezt újra meg újra láthatta. Ám később azt mondta, hogy egyszerűen sohasem jutott eszébe, hogy ezt képet elvigye, ahogy az ingolstadt-i képet sem.¹⁰

Kentenich atya a freiburgi képnél marad. Ez számára az Isten gondviseléséhez való hűséget jelentette, hogy ezt a képet ő és a fiúk ajándékba kapták. Ez az isteni vezetés és gondviselés útmutatás volt számára, mely felülmúlta a saját ízlését és műértését. Jól tudta, hogy vannak szebb és értékesebb Mária-képek. Ám ez a freiburgi kép egyszerűen már ott volt a kápolnában, mely fokozatosan a fiatal kongregáció lelki központjává vált. Az egész háború folyamán nem adódott másik alternatíva. A háború éveiben azonban ez a kép hirtelen az új schönstatti törekvések jelképévé vált. Ez volt a kapocs a fiatal emberek számára, akik az alapítólevélben megfogalmazott célokat komolyan vették, és szétszórattak fél Európa területén.

¹⁰ Vö. Heinrich M. Hug, Egy szentély világtörténete, Megragadni a múltat, 58. o.

Már azok a fiatalok is, akikkel Kentenich atya 1914. október 18-án elkezdte azt, amiből a Schönstatt mozgalom kinőtt, zsebükbe dugták ennek a Mária-képnek kicsiny fényképét, amikor az elkövetkezendő években háborúba kellett menniük. Magukkal vitték az első világháború kaszárnyáiba és lövészárkaiba is. Az „MTA” folyóiratot, melynek fejlécére ez a kép volt nyomtatva, a tábori postával maguk után küldették. Ezek a fiatal emberek, mint Josef Engling és Max Brunner, egyre jobban megszerették a képet. Számukra hazájuk egy darabját jelentette, és eszméik szimbólumává vált. Azok a későbbi papok, akik ebből a generációból nőttek ki, s a később hozzájuk csatlakozók elvitték a képet templomaikba és kápolnáikba, az általuk esketett fiatal pároknak ajándékozták nászajándékba, hogy azt jövőendő lakásuk falára felakasszák.

Az évek folyamán a kép a Schönstatt mozgalom egyedülálló fejlődésének jelképévé vált. A saját Mária-kép azt fejezte ki, hogy Schönstatt nem egyszerűen a Palotti-féle Mária-elképzelés folytatása. Éppen így világossá vált ebben az is, hogy Schönstatttra nem lehet egyszerűen úgy tekinteni, mint Ingolstadt utódára. Schönstattnak saját képe volt. És idővel a fiatal emberek és az alapító is büszke lett rá.

Te Alleanza, nostra misión!

Világos, hogy ez a kép művészeti szempontból nem a legértékesebb Mária-kép. Vannak nagyobb és híresebb művészeknek értékesebb és igen drága műalkotásai, melyek Máriát ábrázolják. Léteznek igen értékes és mély tisztelettel övezett Mária-ikonok is. Sok közülük múzeumok falain függ, ahol már senki sem imádkozik előttük. Bármilyen értékesek is ezek a képek, nem képezik tisztelet és ima tárgyát, és nem szolgálnak célul zarándokok számára sem.

Egy kép, amely imádságra indít

De gondoljunk csak a világ templomaiban és zarándokhelyein látható kegyképekre. Közülük némelyek nagyon egyszerűen ábrázolják a szeretett Szűzanyát, másokat ügyetlen kezek festettek, ismét mások jelentéktelenek vagy már megrongálódtak, de emberek térdelnek eléjük, imádkoznak, és bíznak a képeken látható Szűzanyában. Miért van az, hogy gyakran éppen nem a legdrágább és művészileg legértékesebb képek lesznek kegyképek az egyházban, hanem inkább Mária egyszerű, gyöngye ábrázolásai?

Talán éppen azért, mert nem az a lényeg, hogy a művész bővölje el a szemlélőt, hanem hogy az ember hagyja magát Mária közelében és jelenlétében bővületbe esni. Egy kegyképet tehát elsősorban nem mint művészi alkotást kell tekinteni és értékelni, hanem az előtte imádkozók hitbéli tapasztalatai szerint, akik éppen itt éreznek meg valamit a Jóisten közelségéből és szeretetéből. Egy za-

rándok-képet, egy kegyképet a története igazol. Az a kép, mely 100 évvel ezelőtt egy freiburgi régiségboltból érkezett Vallendarba a Szent Mihály-kápolnába, összekapcsolódott a növekvő Schönstatt mozgalom történetével, azzal a sejtéssel és hittel, hogy Isten itt valamit elkezdett. Létrejött egy zarándokhely, melyet hamarosan az Egyház is elismert. 1947. július 9-én XII. Pius pápa a kápolnát búcsújáróhellyé nyilvánította.

Ámde Schönstatt „nem a beteg csontok, hanem a beteg lelkek” zarándokhelyévé vált, ahogyan azt Kentenich atya, a mozgalom alapítója szerette mondani. Szeretett a „lelki otthonosság kegyelméről” beszélni, mert ő ezt így élte meg, és ezt a tapasztalatot újra meg újra megérezte azokon az embereken, akik ott imádkoztak. Hogy valaki megérzi és tudja, hová tartozik, hol van az otthona: Istennél és Isten előtt. Vagy beszélt a „lelki átalakulás kegyelméről”, mert újra és újra megtapasztalta, hogy ebben a kápolnában, e kép előtt imádkozva már fiatal tanítványai és később sokan mások is megtértek. Gyóntató atyaként és lelki vezetőként azt is megtapasztalta, hogy azok az emberek, akik ebben a kápolnában, e kép előtt imádkoztak, képesek lettek új életet kezdeni.

Szeretett „az apostoli gyümölcsözőség kegyelméről” is beszélni, mert megélte, hogy a fiatal emberek és sokan mások, akik e kép előtt imádkoztak, egyszerre csak tenni akartak az Egyházért és a hitért. Sokaknál megfigyelte, hogy új buzgalom ébredt bennük az apostoli tevékenység és a missziós küldetés iránt, hiszen nem ritkán megélték, hogy erőfeszítéseik gyümölcsözővé váltak. Ilyen megfi-

gyelések és tapasztalatok fűződtek ehhez a képhez. És így történt, hogy ez a freiburgi régiségboltból származó kép egy szent történetben egyre inkább kegyképpé vált.

E kép egyedülálló története emlékeztetni kíván bennünket valamire, csakúgy, mint már az alapítót is, ami az Isten munkálkodására egyértelműen jellemző: Isten a kicsinyeket szereti, gyakran éppen azokat, akiket az emberek félreállítottak, azt, amire az emberek mit sem adnak. Csodálatos bizonyítékot találunk erre Lukács evangéliumában, a Szűzanya Magnificatjában. Ebben a hivatását dicsőítő énekben Mária nyíltan megvallja: „mert tekintetre méltatta alázatos szolgáló leányát” (Lk 1,48).¹¹ Egy egyszerű lány Názáretből, egy kis faluból, a világ széléről, akit Isten kiválasztott és meghívott. Istennek lehetősége és képessége van arra, hogy a kicsinyekkel kezdjen el valamit.

„Egy kép, ami körbejárja a világot.” Szeretem ezt a dalt énekelni a Mária-képről, és örvendezek a történetén, ezért szeretném meghívni Önöket, hogy énekeljünk együtt. Amikor a húsvétot ünnepeljük, akkor a liturgiában hasonló szavakat hallunk, melyeket a fiatal Egyház Jézusra alkalmazott: „A kő, melyet az építők elvetettek, szegletkövévé lett.” (Mk 12,10) Isten őt az egész világ szegletkövévé tette. Ez a Jólsten kézírása. Ő megdicsőíti magát a kicsinyekben és jelentéktelenekben. Ő a semmiből egy egész világot képes alkotni.

¹¹ A Szent István Társulatnál: „mert rátekintett szolgálója alázatoságára” – fordítás a német fordításhoz közelebb áll.

A schönstatti Mária-kép története ígéretté válhat számunkra. Mindig, amikor a „Háromszor Csodálatos Anya” képe előtt imádkozunk, bele akarunk merülni a hivatás kegyelmébe, és valamit a Szűzanyából az életünkben visszatükrözni. Egy rövid kis imában, melyet a dachauai koncentrációs táborban írt, Kentenich atya rávezet bennünket arra, éppen ebből a megdondolásból, hogy imádkozunk a schönstatti Mária-kép előtt.

*Lélekben térdelek a képed előtt,
Te Háromszor Csodálatos, Szelíd, Erős,
mindenkivel együtt, ki Neked szentelte magát,
és hogy életét adja országodért, készen áll.*

*A Te képedben akarunk tükröződni,
és szeretetszövetségünket újra megpecsételni.
Tegy minket, eszközeidet, magadhoz
mindenben hasonlónak,
építsd általuk mindenhol Schönstattod birodalmát.¹²*

Josef Kentenich

¹² Égfelé imakönyv schönstatti zsolozsma 51. o. – szó szerint átvétele.

Kentenich atya az ő lelki családját arra buzdította, hogy így imádkozzanak nap mint nap. Ez az ima meghív arra, hogy lélekben újra meg újra a Háromszor Csodálatos Anya képe előtt imádkozzunk.

A Schönstatt mozgalom alapítójának egy második imája a koncentrációs tábor idejéből elmélyíti azt a gondolatot, hogy a Mária-kép tisztelete által Máriához egyre hasonlóbbakká válhatunk. Amit benne felfedezünk, annak fényre kell válnia az életünkben, és sugároznia kell. Így kell ennek történnie: hogy a Mária-kép tényleg egész életünket átjárja és a világot körbejárja.

*Add, hogy Hozzád hasonlóvá váljunk,
A világban példád szerint járjunk,
jósággal, erősen, szelíden, szerényen,
örömmel, szeretettel, békével.
Általunk élj világunkban, szívekben,
hogy az Krisztust befogadni kész legyen.¹³*

Josef Kentenich

¹³ Égfelé imakönyv Eszközdal 166. o. – szó szerint átvétele.

Az MTA kép, ahogyan azt Kentenich atya szemlélte

Szeretnénk a Szűzanyát megismerni.
Hiszen a gyermek nem fárad bele,
hogy újra meg újra Rá tekintsen.
Szeretnénk megtanulni szeretni őt.
Szeretnénk magunkat Benne elveszíteni.
Szeretnénk teljes függőségben tőle,
mint gyermek az édesanyjával élni. ...

S minthogy az utóbbi hónapokban
az MTA-kép a külső szemeknek is
valamivel érthetőbbé vált,
megérné a fáradságot,
hogy ezek a szemek ebben a hónapban
erősebben beteljenek a képpel,
erősebben belepillantsanak,
erősebben beleszeressenek a mi MTA-képünkbe.

Vannak olyan szerfelett értékes pillanatok,
amelyek lelkünket megpendítik.

A kép szemlélése mindenekelőtt talán
lelkünk benső melegségét hozza magával,
hiszen MTA-képünk az Üdvözítő és a Szűzanya
nagy kettős egységét fejezi ki.

Szeretünk megállni és szemlélni
a két szívet, a két fejet,
a két szempárt, s tulajdonképpen mindent,
egészen a két test legapróbb mozdulatáig.
Mindez e két személy nagy kettős egységére
vezet rá bennünket.
Majdnemhogy azt mondhatjuk,
pontosan egyszerre dobban a szívük,
szinte egy a szívük.

Még egyszer megfigyeljük a képen a szív vonalát,
megfigyeljük a két fejet is,
ahogyan egymáshoz hajlanak,
és mégis tiszteletteljes távolságra vannak egymástól.

A szent kettős egység jut itt
érzékletes módon kifejezésre.
A két szempár is folyamatosan ugyanarra a tárgyra tekint.
Csendes óráinkban hagyhatjuk, hogy hasson ránk.
Szeretnénk, hogy kívülről hasson még
az érzékszerveinkre is.

Ennek a két személynek ez a nagyon szoros egysége
ezt teszi a lelkünkkel.
Hiszen a Szűzanya iránt érzett gyermeki szeretet által
a lelkünk oly erősen küzd egy forrón izzó szeretetért a
Mégváltó iránt,
a Mégváltó megragadottságért.

Igaz, néha úgy tűnhet nekünk,
mintha a Szűzanya orcája
túl szelíd,
túl gyermeki lenne.

Hiszen olyan korban élünk,
mely szerfelett kemény követelményeket
támaszt nem csupán a férfiakkal,
hanem a nőkkel szemben is.
Ezért manapság általában
azokat a képeket részesítik előnyben,
amelyek ezeket a kemény vonásokat jelenítik meg,
kifejezve egy bizonyos belső tartást és érzületet.

Mivel magyarázhatjuk hát
ezeket a gyermekien lágy
vonásokat a Szűzanya orcáján?

Megfigyelték már,
hogyan a Gyermekek jobb karja nem látható?
Hol van hát a jobb kar?
Nincs a gyermeknek jobb karja?

Az ábrázoláson nem látszik,
hogyan a gyerekek a jobb karjával
az anyját öleli át.

Tulajdonképpen mindkettőjük tartásában
van valami sajátos, nemde?
Nem is tudom, egyáltalán mit is mondjak:
a Gyermekek támaszkodnak az Anyára,
vagy az Anya támaszkodik a Gyermekekre?

Mit akarok ezzel mondani?
Nem az jut itt kifejezésre, hogy
az Anya milyen erősen függ a Gyermektől?

És amikor az Anyát
a Gyermekeivel szemben
magam előtt látom,
nem mondhatnám-e azt és nem kellene-e azt mondanom,
hogy szíve szerényebben, egyszerűbben,
melegebben vert ezért a Gyermekéért,
hiszen ő volt az Isten?

Megérezem ekkor,
hogy mit akarnak nekem mondani ezek
a gyermeki vonások?

A Szűzanya szíve mindenekelőtt gyermeki szív.
Az is igaz persze,
hogy ez a tény erős ellentétben áll
a manapság szokásos szellemi áramlatokkal.

Mi azonban, akik erre a rendkívül erős
Gyermekségre vagyunk ráhangolva,
ezekben a gyermeki vonásokban tulajdonképpen
azt fedezzük föl, amire lelkünk oly
határozottan vágyakozik.
Az Üdvözítővel szemben egyszerű
gyermek akarnak lenni és maradni.

Egész külsőnknek is ezt az Istennel szemben megmutatózó egyszerű gyermekséget kell szimbolikusan kifejeznie.

Ha ez a gyermekség mélyen gyökeredzik és úgy is marad, idővel nem fog nehezünkre esni, hogy kifelé is erőteljes embereknek mutakozzunk meg, akik értik, hogyan kell az életen uralkodni.¹⁴

AMária-kép a Schönstatt Mozgalom ismertetőjegyévé vált. Bár az alapítás napján még nem volt ott a kis Szent Mihály-kápolnában, de azóta egy világméretű mozgalom középpontjává vált. Ez a kis füzet bemutatja, honnan származik a kép, és hogyan került Schönstattba. Nyomon követi az utat, honnan származik a neve, és hogyan vált azzá a képpé, amely mindmáig körüljárja a világot. Befejezésül pedig a szerző meghív bennünket, hogy a schönstatti Mária-képet az alapító Kentench atya egy eddig kiadatlan elmékedése alapján szemléljük.

¹⁴ J. Kentenich: részlet a schönstatti Mária nővéreknek tartott előadásból. 1941. május 1.

Képjegyzék

4. o. Az MTA-kép belépése a Pilgrim Arénába a 2014-es évfordulón, fotó: Archívum Iroda 2014
 6. o Kollázs, fotók: Archívum Iroda 2014, Fotóarchívum Hanna Grabowska
 9. o Jão Pozzobon diakónus a zarándok kegyképpel Fotó: Mária Testvérek Levéltára
 11. o. Freiburgi templom és az összentély a régi toronnyal Schönstattban, fotó: Dr. Wolf és Hanna Grabowska
 17. o. A festő aláírásának képe, Ludwig M. Obereisenbuchner-től, Kempten
 18. o. Az ingoldstadti Háromszor csodálatos anya, új képkeretben Max Fallertől
 23. o. Részlet az összentély kegyképének külső képkereteiről, Fotók: Hanna Grabowska
 24. o. Balra: A trónoló Madonna és gyermeke (festette: Anna Maria Freiin von Oer) a Koenigstein katolikus templomban; Jobbra fent: Mária-kép másolata Salus populi romani a schönstatti „Öreg Házból”
Jobbra lent: Mater divini amoris képe a római Palottinus Generalistól
 28. o. Az összentély oltára a centenáriumi ünnepén, Schönstatt jubileuma, Fotó: Archívum Iroda 2014
 33. o. Kentenich atya egy háziszentély felszentelésekor Milwaukee-ban, fotó: Josef Neuhofer
 - 34., 36., 39., 40., 43., 44. o. Kivágások az MTA-képből, Fotó: Hanna Grabowska
- hátlap: Ferenc pápa az MTA-kép előtt a hallgatósággal a Schönstatt Mozgalom 2014. október 25-i 100. évfordulóján, Fotó: Hanna Grabowska

A szerző, Msgr. Dr. Peter Wolf, 1947-ban született Ersingenben, a freiburgi főérsekség papja. 1973-as pappá szentelését követően Freiburgban működött, mint káplán, később az állandó diakonátusért felelős püspöki megbízottként, és a Papi Hivatások Pápai Társasága igazgatójaként dolgozott, és 10 évet a Borromaeum Kollégium igazgatójaként tevékenykedett. 1993 óta általános rektora az egyházmegyes papok világszerte működő Schönstatt Intézetének és tagja a Nemzetközi Schönstatt Mozgalom Általános Elnökségének.